

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1954-1955.

SÉANCE DU 1er FÉVRIER 1955.

Rapport de la Commission de l'Intérieur chargée d'examiner le projet de loi contenant le budget du Ministère de l'Intérieur pour l'exercice 1955.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1954-1955.

VERGADERING VAN 1 FEBRUARI 1955.

Verslag van de Commissie van Binnenlandse Zaken belast met het onderzoek van het wetsontwerp houdende de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor het dienstjaar 1955.

Présents : MM. HARMEGNIES, président; ALLARD, Victor DE BRUYNE, DE MAN, DERBAIX, DURAY, DUTERNE, GRIBOMONT, le baron HUART, LACROIX, LAGAE, LEMAL, MACHTENS, NIHOUL, PARMENTIER, SLEDSSENS, VANDENBERGHE, VAN IMPE et YERNAUX, rapporteur.

TABLE DES MATIERES.

	Pages.
Exposé du Ministre	3
a) Conseil d'Etat	3
b) Protection civile	3
c) Emploi des langues	4
d) Epuration administrative	4
e) Reclassement de communes	5
f) Intercommunales mixtes	5
g) Finances provinciales.	5
h) Finances communales	6

R. A 4940.

Voir :

Document du Sénat :

5-VIII (Session de 1954-1955) : Projet de loi transmis par la Chambre des Représentants.

INHOUD.

	Blz.
Uiteenzetting van de Minister	3
a) Raad van State	3
b) Burgerlijke Bescherming	3
c) Gebruik der talen	4
d) Administratieve epuratie	4
e) Herklassering der gemeenten	5
f) Gemengde intercommunales	5
g) Provinciale financiën	5
h) Gemeentefinanciën	6

R. A 4940.

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

5-VIII (Zitting 1954-1955) : Wetsontwerp overgemaakt door de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

Discussion générale	7	Algemene bespreking	7
a) Finances communales	7	a) Gemeentefinanciën	7
b) Finances provinciales.	9	b) Provinciale financiën	9
c) Traitements	10	c) Wedden	10
d) Protection civile	10	d) Burgerlijke Bescherming	10
e) Reclassement des communes	11	e) Herklassering der gemeenten	11
f) Grandes agglomérations et fusions de petites communes	11	f) Grote agglomeraties en samensmeling van kleine gemeenten	11
g) Compétence respective du bourgmestre et du commissaire de police.	11	g) Wederzijdse bevoegdheid van de burgemeester en de politiecommissaris	11
h) Milice	12	h) Militie	12
i) Statut du personnel communal.	12	i) Rechtstoestand van het gemeentepersoneel	12
j) Caisse des pensions de guerre	12	j) Kas voor Oorlogspensioenen	12
k) Aide aux industries nouvelles	12	k) Hulp aan nieuwe industrieën	12
l) Remise au travail de chômeurs	13	l) Werkverschaffing	13
m) Subsidies à l'enseignement libre.	13	m) Toelagen aan het vrij onderwijs	13
n) Elections communales	13	n) Gemeenteraadsverkiezingen	13
o) Simplification administrative	13	o) Administratieve vereenvoudiging	13
 Réponses du Ministre	 13	 Antwoorden van de Minister	 13
a) Finances provinciales et communales	13	a) Provinciale en gemeentelijke financiën	13
b) Traitements	15	b) Wedden	15
c) Protection civile	15	c) Burgerlijke Bescherming	15
d) Grandes agglomérations et fusions de petites communes	16	d) Grote agglomeraties en samensmelting van kleine gemeenten	16
e) Compétence respective du bourgmestre et du commissaire de police.	16	e) Wederzijdse bevoegdheid van de burgemeester en de politiecommissaris	16
f) Milice	16	f) Militie	16
g) Caisse des pensions de guerre	16	g) Kas voor Oorlogspensioenen	16
h) Aide aux industries nouvelles	17	h) Hulp aan nieuwe industrieën	17
i) Remise au travail de chômeurs	17	i) Werkverschaffing	17
j) Subsidies et emprunts au profit de l'enseignement libre	17	j) Toelagen en leningen ten bate van het vrij onderwijs.	17

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a consacré ses réunions des 11 et 18 janvier 1955 à l'examen du budget du Ministère de l'Intérieur pour l'exercice 1955.

Au cours de la première réunion, le Ministre a exposé la politique générale de son Département (première partie du présent rapport). La seconde réunion a été consacrée à la discussion générale du projet (deuxième partie) et aux réponses du Ministre (troisième partie).

Exposé du Ministre.*a) Conseil d'Etat.*

Le Ministre suppose que les membres de la Commission ont lu le rapport de M. Sainte à la Chambre en ce qui concerne le Conseil d'Etat. Il ne reprend pas, dans ces conditions, l'ensemble du problème et se borne à l'exposé des réformes qu'il envisage en vue d'améliorer les conditions de travail du Conseil d'Etat et pour adapter les textes aux nécessités qui se sont révélées au cours des premières années de son fonctionnement.

Il croit qu'il serait utile que le rapport et l'avis des auditeurs soient communiqués aux parties. Il envisage de rendre obligatoire la présence des auditeurs aux audiences de telle sorte que le rapport et l'avis puissent être discutés devant eux par les parties en cause.

Pour la section de législation, il estime qu'il faut prendre des mesures pour permettre de décharger les Chambres d'un travail essentiellement matériel et pour favoriser le contact direct avec les fonctionnaires compétents des divers Départements.

Le Ministre croit que la tâche du bureau de coordination n'a pu être effectuée selon l'esprit du législateur, il songe à intégrer le Comité de coordination dans l'auditorat. Cette façon de faire pourrait permettre de rationaliser des travaux qui, pour le moment, comportent des doubles emplois.

b) Protection civile.

Le Ministre s'en tient à ce qu'il a dit à la Chambre. Il souligne cependant que sous le Gouvernement précédent la Protection civile a constitué un organe étranger à l'administration du Département. Cette façon de faire a eu des conséquences mauvaises du point de vue administratif. Le recrutement n'a pas été satisfaisant et il s'est avéré que l'administration de la Protection civile doit être rattachée au Département de l'Intérieur. Elle doit constituer une direction générale, fonctionnant selon les règles administratives. Cependant, pour assurer un bon fonctionnement du service, le commandement continuera à bénéficier d'une grande autonomie.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Uw Commissie heeft haar vergaderingen van 11 en 18 Januari 1955 besteed aan het onderzoek van de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor het dienstjaar 1955.

Tijdens de eerste vergadering gaf de Minister een uiteenzetting van het algemeen beleid van zijn Departement (eerste deel van dit verslag). De tweede vergadering werd besteed aan de algemene bespreking van het ontwerp (tweede deel) en aan de antwoorden van de Minister (derde deel).

Uiteenzetting van de Minister.*a) Raad van State.*

De Minister veronderstelt dat de leden van de Commissie in het verslag van de h. Sainte voor de Kamer de beschouwingen over de Raad van State hebben gelezen. Derhalve zal hij het vraagstuk niet meer in zijn geheel onderzoeken en zich beperken tot een uiteenzetting van de hervormingen welke hij overweegt met het oog op de verbetering van de arbeidsmethodes in de Raad van State, en de aanpassing van de teksten aan de noodwendigheden welke sedert het ontstaan van deze instelling aan het licht zijn getreden.

Hij acht het nuttig dat het verslag en het advies van de auditeurs aan partijen worden meegedeeld. Hij onderzoekt de mogelijkheid om de aanwezigheid van de auditeurs op de terechtzittingen verplicht te stellen, zodat verslag en advies in hun bijzijn door de betrokken partijen kunnen besproken worden.

Wat de afdeling wetgeving betreft, is hij van mening dat de Kamers ontlast moeten worden van het materieel werk en rechtstreeks contact moeten kunnen nemen met de bevoegde ambtenaren van de verschillende Departementen.

Het komt de Minister voor, dat het coördinatiebureau zijn taak niet heeft kunnen vervullen naar de geest van de wetgever. Hij is voornemens dit comité in het auditoraat op te nemen met het oog op de rationalisatie van de werkzaamheden, die thans vaak met nodeloze herhalingen gepaard gaan.

b) Burgerlijke bescherming.

De Minister houdt vast aan hetgeen hij in de Kamer verklaard heeft. Hij wijst er evenwel op dat, onder de vroegere Regering, de Burgerlijke Bescherming buiten de administratie van het Departement stond. Dit heeft in administratief opzicht nadelige gevolgen gehad. De aanwerving was niet bevredigend en het is noodzakelijk gebleken het Bestuur van de Burgerlijke Bescherming bij het Departement van Binnenlandse Zaken onder te brengen. Dit Bestuur moet een algemene directie vormen, onderworpen aan de administratieve regels. Nochtans zal de leiding een ruime autonomie blijven bezitten, ten einde de goede gang van de dienst mogelijk te maken.

Le Département dispose d'un important matériel. Les cinq entrepôts existants ou en construction sont situés à proximité de villes, ce qui assure deux avantages. L'action de secours peut être rapide et le danger que constitue un entrepôt en ville en cas de guerre est évité. Actuellement, il y aurait intérêt à décentraliser autant que possible pour mettre le matériel à la disposition de centres où existe un corps de pompiers, capable de manier utilement le matériel. Cependant cela ne doit pas ralentir l'effort des communes pour se munir de leur propre matériel. En cas de catastrophe, il se pourrait que tous les centres soient mobilisés à un endroit; les communes, si elles n'ont pas mis au point leur service de défense, pourraient être privées de l'aide des groupes mobiles et se trouver sans protection à un moment crucial. Pour la mise au point de ces services, il est nécessaire de recourir à une refonte du Statut actuel. Une formule est sur le point d'être trouvée; un projet de loi sera déposé prochainement sur le bureau du Parlement.

c) *Emploi des langues.*

Il est nécessaire d'aménager les limites administratives pour les faire coïncider le plus possible avec la frontière linguistique. Il faut aussi délimiter d'une façon plus rationnelle la région bruxelloise. Dans le domaine de modifications de limites, il n'y aura cependant de modification qu'avec approbation des pouvoirs provincial et communal. Au cas où cette approbation ne pourrait être obtenue, il y aurait lieu de recourir au bilinguisme. Celui-ci serait limité aux services, et pour les agents l'unilinguisme serait respecté. Il conviendrait que dans toutes les communes intéressées il y ait une juste proportion et en tout cas un minimum de fonctionnaires ayant la connaissance de la seconde langue, fonctionnaires qui pourraient faire carrière dans leur langue maternelle et qui traiteraient les dossiers dans la langue du demandeur.

d) *Epuration administrative.*

A la Chambre, un membre a demandé où en était l'application de la loi du 24 décembre 1953. Le Ministre a répondu que des instructions avaient été données pour mettre les Commissions au travail. Des 525 dossiers introduits, 250 avaient été envoyés aux Communes le 9 décembre, et 275 dossiers étaient en voie de constitution. Il était revenu au Ministère de l'Intérieur 34 dossiers des Communes. 5 à 6 dossiers sont relatifs à des fonctionnaires relevant directement du ministre. Ce dernier renouvelle l'assurance que rien ne sera modifié à la loi. La revision des dossiers sera terminée au cours de l'année.

Het Departement beschikt over een grote hoeveelheid materieel. De vijf bestaande of in aanbouw zijnde opslagplaatsen bevinden zich in de nabijheid van de steden, wat een dubbel voordeel biedt. De vereiste hulp kan snel verleend worden, en het gevaar dat het bestaan van een opslagplaats in de stad in geval van oorlog betekent, wordt aldus ontweken. Thans ware het van belang zoveel mogelijk te decentraliseren, om het materieel ter beschikking te stellen van centra, waar een brandweerkorps bestaat, dat een nuttig gebruik van dit materieel kan maken. Daarom mag echter de inspanning van de gemeenten, om zich eigen materieel aan te schaffen, niet verslappen. In geval van ramp zou het kunnen gebeuren dat alle centra op een zelfde plaats worden gemobiliseerd; indien de gemeenten hun verdedigingsdiensten niet hebben georganiseerd, zouden zij de hulp van de mobiele groepen moeten derven en onbeschermd zijn op het kritieke ogenblik. Om die diensten in staat te stellen, hun taak te volbrengen, zou het huidig statuut hervormd moeten worden. Men is op het punt een formule te vinden en een wetsontwerp zal eerlang bij het Parlement worden ingediend.

c) *Gebruik der talen.*

Het is nodig de administratieve grenzen aan te passen om ze zoveel mogelijk met de taalgrens te doen samenvallen. Het Brusselse gebied zal ook rationeler moeten afgebakend worden. In zake grenswijzigingen zal echter geen beslissing worden getroffen dan met goedkeuring van de provinciale en gemeentelijke overheden. Indien die goedkeuring niet verkregen kan worden, zou de tweetaligheid moeten gelden. Deze tweetaligheid zou tot de diensten beperkt blijven en voor de ambtenaren zou de eentaligheid geëerbiedigd worden. In al de betrokken gemeenten zou er een minimum aantal ambtenaren moeten aanwezig zijn die de tweede taal kennen. Dezen zouden in hun moedertaal carrière kunnen maken en de dossiers in de taal van de verzoeker behandelen.

d) *Administratieve epuratie.*

In de Kamer heeft een lid gevraagd hoever het stond met de toepassing van de wet van 24 December 1953. De Minister heeft geantwoord dat er instructies waren gegeven om de Commissies aan het werk te zetten. Op 9 December waren, van de 525 ingediende dossiers, 250 aan de gemeenten gestuurd en 275 in voorbereiding. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft 34 dossiers van de gemeenten teruggekregen. 5 à 6 dossiers betreffen ambtenaren die rechtstreeks van de Minister afhangen. Deze geeft opnieuw de verzekering dat de wet niet zal gewijzigd worden. De herziening van de dossiers zal in de loop van het jaar klaar zijn.

e) *Reclassement des Communes.*

Il y a au Département un dossier volumineux de demandes de reclassement. Il résulte de l'examen du tableau général des acceptations ou des refus qu'aucune ligne générale n'a été suivie pour déterminer les décisions. Des communes se plaignent de ce que ces décisions ont été influencées par des considérations d'ordre politique. Le Ministre, qui n'a procédé à aucun reclassement en raison des justes suspicions auxquelles il pouvait donner lieu, estime que le remède aux reproches d'arbitraire doit être trouvé dans l'adoption d'un système qui assurerait un reclassement rationnel de toutes les communes. Il y a actuellement une étude sur le chantier. Celle-ci envisage une enquête approfondie, impartiale qui pourrait aboutir à l'établissement d'indices. Une liste des indices et des coefficients serait établie, constituant une grille dans laquelle se placeraient toutes les communes. La statistique des communes serait révisée annuellement. Tout arbitraire serait ainsi exclu d'un système qui fonctionnerait automatiquement, sauf révision des indices, s'il y avait lieu.

f) *Intercommunales mixtes.*

Le projet de loi de 1922 sur les intercommunales ne prévoyait que l'association des seules communes. C'est par un amendement que la loi permet l'entrée de sociétés privées au sein des intercommunales. On a cité des exemples d'abus. Le rapporteur de la Chambre cite le cas d'une intercommunale où 80 % des bénéfices sont allés au capital privé. Dans les conditions actuelles, il n'est ni possible, ni souhaitable d'éliminer ce dernier. Mais, il faut prendre des mesures pour que les intérêts collectifs des communes soient protégés. Le Ministre signale qu'il étudie des modifications à la loi; il devra obtenir l'aide de ses collègues des Affaires Économiques pour les questions d'électricité et de la Santé Publique pour les distributions d'eau. Il importe d'assurer aux communes une part prépondérante dans la gestion et le contrôle des intercommunales mixtes. On opère la révision des statuts en cours dans un certain nombre d'intercommunales. Des résultats ont déjà été obtenus car des sociétés privées ont donné leur accord sur les grands principes exposés par le Ministre.

g) *Finances provinciales.*

Le Fonds des Provinces sera majoré de 5 %. Les crédits seront répartis de manière à résorber le déficit provincial, le plus important, celui de la province de Liège. Le Ministre tient à souligner que la nouvelle augmentation n'aura pas d'effet rétroactif.

e) *Herklassering der Gemeenten.*

Op het Departement ligt een lijvig dossier met aanvragen tot herklassering. Uit de algemene tabel van aanvaarding en weigeringen blijkt dat er geen algemene lijn werd gevolgd bij het nemen van de beslissingen. Sommige gemeenten klagen er over dat die beslissingen door politieke overwegingen werden beïnvloed. De Minister, die tot geen enkele herklassering is overgegaan om zich niet aan gewettigde verdenking bloot te stellen, meent dat, ter voorkoming van willekeur, een oplossing moet gezocht worden in een stelsel dat een rationele herklassering van alle gemeenten mogelijk zou maken. Er is een studie daarover op het getouw. Deze studie voorziet in een grondigen onpartijdig onderzoek, dat tot vaststelling van indicien kan leiden. Er zou een lijst van indicien en coëfficiënten opgesteld worden, die zou gelden als rooster waarin alle gemeenten hun plaats zouden krijgen. De statistiek der gemeenten zou jaarlijks herzien worden. Elke willekeur zou aldus uitgesloten zijn bij dit stelsel dat automatisch kan werken, behoudens herziening van de indicien, zo daartoe aanleiding bestaat.

f) *Gemengde intercommunales.*

Het wetsontwerp van 1922 op de intercommunales beoogde slechts de verenigingen van gemeenten. Ingevolge een amendement op de wet, was het mogelijk, de private vennootschappen in de intercommunales op te nemen. Er zijn voorbeelden van misbruiken genoemd. De verslaggever van de Kamer citeert het geval van een intercommunale, waar 80 % van de winst aan het privaat kapitaal is uitgekeerd. Onder de huidige omstandigheden is het echter niet mogelijk noch wenselijk, dat kapitaal uit te schakelen. Doch er moeten maatregelen worden getroffen tot bescherming van de collectieve belangen der gemeenten. De Minister deelt mede dat hij wijzigingen in de wet bestudeert; hij zal de medewerking van zijn collega's van Economische Zaken, voor de electriciteit, en van Volksgezondheid, voor de watervoorziening, moeten bekomen. De gemeenten dienen een overwegend aandeel in het beheer van en het toezicht op de gemengde intercommunales te krijgen. In een aantal intercommunales worden de statuten herzien. Reeds werden resultaten geboekt, want sommige private vennootschappen hebben hun instemming betuigd met de algemene beginselen, zoals deze uiteengezet zijn door de Minister.

g) *Provinciale financiën.*

Het Fonds der Provinciën zal met 5 % worden verhoogd. De kredieten zullen derwijze verdeeld worden dat het aanzienlijkste tekort nl. dat van de provincie Luik, zal kunnen aangezuiverd worden. De Minister legt er de nadruk op dat de nieuwe verhoging geen terugwerkende kracht zal hebben.

h) *Finances communales.*

Elles constituent l'un des problèmes essentiels du moment. Chacun reconnaît que la situation financière des communes s'est détériorée sans que les pouvoirs locaux soient responsables de la situation.

Selon le Ministre, le mauvais état des finances locales est dû à quatre grandes causes dont trois, les principales, ne mettent pas en cause la loi de 1948 et la quatrième s'inscrit dans les modifications qu'elle avait prévues : 1° le défaut de péréquation de 1951; 2° l'augmentation sensible des dépenses de la C.A.P.; 3° le déficit des grandes villes; 4° le rendement insuffisant des parts revenant aux communes de moyenne importance.

Le défaut de péréquation de 1951 a pour résultat une perte de plus d'un milliard pour le Fonds des Communes, sur les années antérieures. Le Gouvernement envisage de remédier partiellement à la situation en augmentant le Fonds des Communes de 5 %. Cette augmentation ne se fera pas sur le Fond initial mais sur le Fonds tel qu'il existe actuellement. Cette précision fut donnée par le Ministre à la suite d'une question posée par un commissaire. Le Ministre précisa aussi que l'article 10 sera modifié assurant une péréquation automatique.

Les dépenses pour les C.A.P., prévues en 1947 pour couvrir à peu près un milliard, sont passées à 1.580 millions. Il est indispensable qu'on revise la loi sur les Commissions d'Assistance Publique. Cette revision devait compléter la loi du 24 décembre 1948 sur les finances communales. On est bien obligé de constater qu'elle est à peine amorcée. Cependant il importe de trouver une formule pour décharger les communes du lourd fardeau des dépenses d'assistance publique.

Le supplément de quatre cents millions, accordé aux quatre grandes villes, s'est révélé insuffisant; le Gouvernement envisage les moyens de remédier à cette situation.

Ces trois faiblesses ne mettent pas en cause la loi de 1948 mais son application. Ce qui doit être revu à la lumière de l'expérience, c'est la situation des communes d'importance moyenne. Il faudra modifier la loi.

Deux solutions semblent possibles, ou bien augmenter les ressources de ces localités en modifiant les critères de répartition, ou bien recourir à des nouvelles impositions. Le Ministre penche pour la première solution, sans écarter absolument une formule de taxation nouvelle.

Le problème de l'alimentation du Fonds spécial en faveur des communes dont la situation financière est particulièrement obérée a été soulevé. Le Conseil d'administration a un projet. Celui-ci prévoit une intervention différente, dégressive ou progressive, suivant que l'effort fiscal de la commune,

h) *Gemeentefinanciën.*

Dit is een van de hoofdproblemen van deze tijd. Iedereen erkent dat de financiële toestand van de gemeenten verslecht is, zonder dat de plaatselijke overheden voor die toestand verantwoordelijk zijn.

Volgens de Minister is de slechte toestand van de plaatselijke financiën te wijten aan vier grote oorzaken, waarvan er drie, en wel de voornaamste, geen afbreuk doen aan de wet van 1948, terwijl de vierde in de lijn ligt van de in die wet bepaalde wijzigingen : 1° het gebrek aan perequatie in 1951; 2° de gevoelige verhoging van de uitgaven der C.O.O.; 3° het tekort van de grote steden; 4° de onvoldoende opbrengst van het aandeel dat aan de middelgrote gemeenten toekomt.

Het gebrek aan perequatie in 1951 heeft voor het Fonds der Gemeenten het verlies van ruim 1 milliard t.o.v. de vorige jaren tot gevolg. De Regering overweegt die toestand ten dele te verhelpen door het Fonds der Gemeenten met 5 % te verhogen. Die verhoging zal niet geschieden op het aanvankelijk Fonds, maar wel op het Fonds zoals het thans bestaat. Deze inlichting werd door de Minister verstrekt als antwoord op een vraag van een commissielid. De Minister deelde ook mede dat artikel 10 zal gewijzigd worden om een automatische perequatie in te voeren.

De uitgaven voor de C.O.O., waarvoor in 1947 bijna 1 milliard was uitgetrokken, zijn tot 1.580 miljoen gestegen. Het is onontbeerlijk dat de wet op de Commissies van Openbare Onderstand wordt herzien. Die herziening moest de wet van 24 December van 1948 op de gemeentelijke financiën aanvullen. Wij moeten wel vaststellen dat er amper een aanvang werd mee gemaakt. Toch moet er een formule gevonden worden om de gemeenten te ontlasten van de uitgaven voor Openbare Onderstand die zo zwaar op haar wegen.

Het supplement van 400 miljoen, aan de vier grote steden verleend, is onvoldoende gebleken. De Regering zoekt naar middelen om die toestand te verhelpen.

Deze drie zwakke punten zijn niet te wijten aan de wet van 1948 zelf, maar aan haar toepassing. Wat, in het licht van de opgedane ervaring, moet worden herzien is de toestand van de middelgrote gemeenten. De wet zal dienen gewijzigd te worden.

Twee oplossingen schijnen mogelijk : ofwel de inkomsten van die gemeenten te verhogen door een wijziging van de verdelingscriteria, ofwel nieuwe belastingen te heffen. De Minister heeft een voorkeur voor de eerste oplossing, al verwierpt hij niet zonder meer de formule van een nieuwe taxatie.

Het probleem van de stijging van het Speciaal Fonds ten voordele der gemeenten, waarvan de financiële toestand bijzonder slecht is, werd eveneens aangesneden. De Raad van Beheer heeft een plan volgens hetwelk degressieve of progressieve steun zal worden verleend naargelang de fiscale inspanning

traduit en centimes additionnels, a été plus ou moins large. Le Ministre est en principe favorable à cette proposition, mais il faut en étudier l'application. Si l'on tient compte qu'il n'existe plus que deux localités qui votent moins de 100 centimes additionnels, le Fonds spécial, qui devait être alimenté par la part des communes se trouvant dans ce cas, est pour ainsi dire inexistant. En dehors de cette source de revenus, les concours de pronostics des matches de foot-ball rapporteraient environ 20 millions d'après des estimations récentes.

Enfin, le Ministre croit que les finances communales pourraient être renforcées à la suite de la revision cadastrale. Celle-ci serait mise en vigueur à partir du 1er janvier 1956.

Discussion générale.

a) *Finances communales.*

Le Ministre avait laissé entendre, dans son exposé, que son collègue de la Santé Publique estimait que la solution apportée au problème de la pension des travailleurs indépendants allait avoir une incidence heureuse sur les dépenses des C.A.P. Un commissaire fait remarquer que les charges d'hospitalisation entraînent les trois quarts des dépenses d'assistance publique. Dans ces conditions, il estime que les économies réalisées grâce à la pension des indépendants pèseront relativement peu.

Un autre commissaire se plaint du manque d'uniformité dans les taux et l'importance des sommes réclamées à des communes dépendant d'une grande ville, pour certains services généraux. Il cite l'exemple des tribunaux de police. Alors que dans certains cantons on ne réclame rien ou des sommes insignifiantes de la part des localités, dans le canton d'Anvers des communes paient plus de 300.000 fr.

Le même commissaire pense que la péréquation des revenus cadastraux n'aura aucune influence sur les finances locales. Cette péréquation profitera en ordre presque exclusif à l'État. Ceci montre une fois de plus la nécessité de séparer les fiscalités de l'État et de la commune.

Conséquemment à la détérioration des finances communales, les taxes ont été élevées; on a même eu recours à des sources nouvelles d'imposition. Certaines ont, à l'avis d'un commissaire, soulevé quelque émoi, plus particulièrement celle qui est relative à la taxation de la force motrice et des ouvriers occupés dans des entreprises industrielles. Il semble paradoxal de créer ces taxes, qui peuvent contrarier sérieusement l'exploitation des usines, à un moment où les administrations communales sont priées de prendre des mesures en vue de résorber le chômage. Il serait souhaitable, estime l'honorable membre, que l'on conseille aux communes

van de gemeente, uitgedrukt in opcentimes, min of meer belangrijk is geweest. De Minister is in principe gunstig gestemd tegenover dit voorstel, maar hij moet er de toepassing van bestuderen. Indien men bedenkt dat er nog slechts twee gemeenten zijn, die minder dan 100 opcentimes heffen, dan begrijpt men dat het Speciaal Fonds, dat zou moeten gestijfd worden door het aandeel van de gemeenten die in dat geval verkeren, zo goed als onbestaande is. Ongeacht deze bron van inkomsten zouden de pronostieken in verband met de voetbalwedstrijden naar de jongste ramingen ongeveer 20 miljoen opbrengen.

De Minister is ten slotte van mening dat de gemeentelijke financiën zouden kunnen verbeterd worden ingevolge de kadastrale herziening. Deze zou op 1 Januari 1956 van kracht worden.

Algemene bespreking.

a) *Gemeentefinanciën.*

De Minister had in zijn uiteenzetting laten verstaan dat de oplossing van het vraagstuk van het pensioen der zelfstandigen volgens zijn collega van Volksgezondheid een gelukkige weerslag zou hebben op de uitgaven van de C.O.O. Een lid merkt op dat de hospitalisatiekosten drie vierde van de onderstandsuitgaven vertegenwoordigen en dat de besparingen ingevolge het pensioen van de zelfstandigen, zijns inziens, dus betrekkelijk gering zullen uitvallen.

Een ander lid beklaagt zich over het gemis van eenvormigheid, in percentage en omvang, van de bedragen die voor sommige algemene diensten worden geëist van de gemeenten die van een grote stad afhangen. Hij geeft de politierechtbanken als voorbeeld. Terwijl de plaatselijke besturen in sommige kantons niets of onbeduidende sommen moeten afdragen, betalen sommige gemeenten in het kanton Antwerpen meer dan 300.000 frank.

Zijns inziens zal de perequatie van de kadastrale inkomstans geen weerslag hebben op de plaatselijke financiën. Zij zal haast uitsluitend aan de Staat ten goede komen. Dit bewijst eens te meer dat de Rijks- en de gemeentebelastingen noodzakelijk gescheiden moeten worden.

De afbrokkeling van de gemeentefinanciën heeft een verhoging van de belastingen veroorzaakt. Er werden zelfs nieuwe belastingen ingevoerd. Volgens hetzelfde commissielid hebben bepaalde heffingen enige verontrusting gewekt, nl. die op de drijfkracht en op de arbeiders in de nijverheids-ondernemingen. Het lijkt paradoxaal zulke belastingen in te voeren, die de exploitatie van de fabrieken ernstig kunnen bemoeilijken, nu de gemeentebesturen verzocht worden maatregelen te treffen om de werkloosheid tegen te gaan. Het geachte lid houdt het voor wenselijk dat de gemeenten uitgenodigd worden, andere taxatiemiddelen te

de recourir à d'autres moyens de taxation et, en tout cas, de n'avoir recours aux taxes industrielles que lorsqu'il n'est plus possible de faire autrement.

Il signale ensuite le cas d'une commune de moyenne importance — semi-industrielle, semi-commerciale — qui voit sa part du Fonds des Communes s'amenuiser chaque année. La conséquence en est une aggravation de la fiscalité sous forme d'une augmentation constante des centimes additionnels. Il souhaite que l'on étudie la question de telle sorte qu'une solution soit apportée au mal signalé.

Un autre Commissaire ne voit aucune contradiction entre la taxation industrielle d'une part et l'encouragement à donner à l'industrie pour lutter contre le chômage. On préconise bien la construction et la reconstruction des habitations sans que personne n'ait jamais songé à supprimer l'impôt foncier et les additionnels. Il ne faut pas oublier que les industries grèvent les communes de nombreuses charges. Elles rendent l'atmosphère peu salubre, si bien que de nombreuses personnes vont bâtir à la campagne et la commune industrielle connaît des moins-values pour le foncier. Le Commissaire, qui était intervenu précédemment sur cette question, déclare qu'il n'est pas adversaire en principe de la taxe industrielle, mais il est d'avis qu'il ne faut la voter que quand toute autre taxation est épuisée.

On signale encore que le cadastre des communes industrielles est généralement peu élevé; les ressources s'en ressentent. Par contre, la présence d'une industrie, surtout de la grosse industrie ou des mines, sur le territoire d'une commune, entraîne immanquablement des interventions plus élevées dans les budgets des Commissions d'Assistance Publique.

Le même Commissaire souhaite que les statistiques relatives aux dépenses des Communes soient plus clairement établies, notamment en les dépouillant de la contrepartie qui résulte par exemple de l'octroi de subsides de la part du pouvoir central. Isolées des recettes, les dépenses peuvent donner une fausse idée de la position de la commune. Ainsi les crédits pour la lutte contre les taudis peuvent faire augmenter les dépenses de dix millions par exemple, alors qu'en réalité l'Etat accordant 80 % de subsides, les dépenses ne seront que de l'ordre de 2 millions. Il en est de même pour de nombreux articles du budget, notamment en matière d'enseignement, de remise des chômeurs au travail, etc.

Pour éviter les fausses interprétations, l'honorable Membre suggère de modifier la formule des budgets en étendant la formule recettes et dépenses pour ordre.

Un autre Commissaire souligne que les discussions relatives à la loi sur les finances communales prennent de plus en plus d'importance. On conçoit aisément pour quelles raisons. Le Crédit Communal s'est préoccupé du problème à son tour. La presse quotidienne a signalé une étude objective et fouillée faite par cet organisme, étude qui a été publiée dans le *Bulletin du Crédit Communal*. Il serait

utiliser et en ieder geval alleen dan tot de industriële belasting hun toevlucht te nemen, wanneer er geen andere mogelijkheid bestaat.

Het lid vermeldt verder het geval van een middelgrote — half commerciële, half industriële — gemeente die haar aandeel in het Fonds der Gemeenten van jaar tot jaar verminderd ziet. Het gevolg daarvan is een verzwaring van de fiscaliteit in de vorm van een voortdurende verhoging der opcentimes. Spreker wenst dat het vraagstuk zou worden bestudeerd, opdat dit euvel kan verholpen worden.

Een ander commissielid ziet geen tegenstrijdigheid tussen de industriële belasting, eensdeels, en de bevordering van de nijverheid, ten einde de werkloosheid te bestrijden, anderdeels. Immers, de bouw en de herbouw van woningen wordt wel voorgestaan, doch nooit heeft iemand er aan gedacht, de grondbelasting en de opcentimes af te schaffen. Men vergete niet dat de industrieën voor de gemeenten oorzaak zijn van talrijke lasten. Zij maken er de atmosfeer ongezond, zodat vele personen op het land gaan wonen. Daardoor trekt de industriële gemeente minder inkomsten uit de grondbelasting. Het commissielid, dat voordien reeds over die kwestie gesproken had, verklaart dat hij in beginsel niet opkomt tegen de industriële belasting, maar dat, naar zijn mening, deze heffing slechts mag toegepast worden, wanneer alle andere mogelijkheden zijn uitgeput.

Er wordt verder nog op gewezen, dat het kadaster van de industriële gemeenten doorgaans weinig belangrijk is, zodat de inkomsten er onder lijden. Daarbij komt dat de aanwezigheid van een industrie, inzonderheid de zware industrie of de mijnbouw, op het gebied van een gemeente, onvermijdelijk de lasten verzwaaert voor de begroting van de Commissies van Openbare Onderstand.

Ditzelfde lid spreekt de wens uit dat de statistiek betreffende de uitgaven van de gemeenten duidelijker zouden worden opgemaakt, o.m. door afzonderlijke vermelding van de tegenwaarde, die bv. voortvloeit uit de toekenning van subsidies vanwege het centraal gezag. Los van de ontvangsten, kunnen de uitgaven een verkeerd beeld geven van de toestand der gemeente. Zo kunnen de kredieten voor de strijd tegen de krotwoningen de uitgaven bv. met 10 miljoen doen stijgen, waar in werkelijkheid de Staat 80 % aan toelagen verleent, zodat de uitgaven slechts 2 miljoen belopen. Dit geldt mede voor talrijke artikelen van de begroting, als onderwijs, werkverschaffing, enz.

Om verkeerde interpretaties te voorkomen, stelt het geachte lid voor, het begrotingsformulier te wijzigen door een ruimere plaats te verlenen aan de ontvangsten en uitgaven voor orde.

Een ander commissielid er wijst op dat de besprekingen in verband met de wet op de gemeentefinanciën meer en meer omvang nemen. De redenen daarvan liggen voor de hand. Het Gemeentekrediet heeft zich ook met het probleem beziggehouden. De dagbladen hebben de aandacht gevestigd op een objectieve studie van dit organisme, gepubliceerd in het *Bulletin van het Gemeentekrediet*. Het

souhaitable que les membres de la Commission de l'Intérieur fussent mis en possession de ce document.

Le Président fera le nécessaire pour qu'il soit satisfait au désir de l'honorable Commissaire.

Le président donne alors connaissance d'une pétition de la ville de Liège relative à sa situation financière.

Un Commissaire a posé la question suivante :

« Lors du vote de la loi sur les traitements du personnel enseignant primaire, l'Etat a prélevé cent millions sur le Fonds des Communes. Le Gouvernement n'envisage-t-il pas de remettre ces cent millions à la disposition dudit fonds ? »

b) *Finances provinciales.*

Un commissaire fait remarquer que dans la province de Liège on a permis le développement du service de comptabilité de telle sorte qu'il est devenu un service de perception et de contrôle de certaines petites taxes. Le Ministère des Finances se désintéresse de taxes qui lui deviennent étrangères. On assiste à une certaine anarchie; par exemple, la taxe sur les appareils automatiques en usage dans les cafés est perçue dans certaines localités et pas dans d'autres, cette situation étant la résultante de la bonne ou de la mauvaise volonté que mettent les administrations communales à aider la province dans la perception de ces taxes. Le commissaire souhaite voir mettre fin à cet état de choses et d'en revenir à un système qui permette à la province de toucher ce qui lui est dû.

Un membre de la Commission signale que, contrairement à ce qu'on pourrait croire, il n'y a pas que la province de Liège qui ait son budget en déficit. En 1953, le Département fit inscrire une recette de 154 millions pour la part du Hainaut dans le Fonds des Provinces; il n'a été encaissé que 131 millions. Les administrateurs de la province ont constaté que ce déficit ne pouvait être résorbé pour 1955 bien qu'ils aient été contraints d'augmenter les impositions. Les additionnels au foncier ont été portés de 50 en 1954 à 70 en 1955 et toutes les impositions provinciales qui étaient au coefficient 3 en 1954, par rapport à 1940, ont été portées au coefficient 4 pour l'exercice 1955. La situation financière du Hainaut est grave; en dépit des mesures fiscales drastiques le déficit s'élève à 21.746.999 francs pour l'exercice en cours. Il importe que la sérieuse attention du Gouvernement soit attirée sur cette situation. Il est souhaitable que des mesures soient envisagées pour y mettre fin.

Le même commissaire demande qu'il soit donné au Sénat une réponse aux questions suivantes : Quel est, par province, le montant des additionnels à la taxe foncière et quel est le montant total de l'effort fiscal de chacune des provinces ? Que repré-

is gewenst dat de leden van de Commissie van Binnenlandse Zaken dit document zouden ontvangen.

De Voorzitter zal het nodige doen om het geachte commissielid voldoening te schenken.

De voorzitter geeft dan kennis van een verzoekschrift van de stad Luik in verband met haar financiële toestand.

Een lid stelde de volgende vraag :

« Bij de goedkeuring van de wet op de wedden van het lager onderwijzend personeel heeft de Staat honderd miljoen afgenomen van het Fonds der Gemeenten. Is de Regering niet van plan die honderd miljoen opnieuw ter beschikking van genoemd Fonds te stellen ? »

b) *Provinciale financiën.*

Een lid merkt op dat men in de provincie Luik een comptabiliteitsdienst zodanig heeft laten ontwikkelen dat hij een dienst voor inning en contrôle van sommige kleine belastingen is geworden. Het Ministerie van Financiën stelt geen belang meer in belastingen, die buiten zijn sfeer komen te liggen. Er heerst een zekere anarchie; zo wordt b. v. de belasting op de automaten in de cafés in sommige gemeenten wel en in andere niet geïnd, naar gelang de gemeentebesturen al dan niet bereid zijn de provincie bij de inning van deze belasting te helpen. Het lid wenst dat aan deze staat van zaken een einde zou worden gemaakt en dat men het stelsel opnieuw zo zou inrichten dat de provincie krijgt wat haar toekomt.

Een commissielid wijst er op, dat, anders dan men zou kunnen menen, de provincie Luik niet de enige is waarvan de begroting een tekort aanwijst. In 1953 liet het Departement een ontvangst van 154 miljoen opnemen voor het aandeel van Henegouwen in het Fonds der Provinciën; er werd slechts 131 miljoen geïnd. Het provinciebestuur heeft vastgesteld dat dit tekort voor 1955 niet aan te zuiveren was, hoewel het zich gedwongen had gezien de belastingen te verhogen. De opcentimes op de grondbelasting werden van 50 in 1954 op 70 in 1955 verhoogd en alle provinciale belastingen die in 1954, vergeleken met 1940, op coëfficiënt 3 stonden, werden voor het dienstjaar 1955 op coëfficiënt 4 gebracht. De financiële toestand in Henegouwen is zorgwekkend; ondanks drastische fiscale maatregelen bedraagt het tekort 21.746.999 frank voor het lopende dienstjaar. Het is van belang dat de ernstige aandacht van de Regering op deze toestand gevestigd wordt. Het is wenselijk dat maatregelen overwogen worden om er een einde aan te maken.

Hetzelfde lid wenst dat de Senaat antwoord zou krijgen op de volgende vragen : Wat is, per provincie, het bedrag van de opcentimes op de grondbelasting en wat is het totaal bedrag van de fiscale inspanning van elke provincie ?

sente cet effort fiscal par tête d'habitant ? Quel est le montant des dépenses de chacune des provinces en ce qui concerne l'instruction, les loisirs des travailleurs, les œuvres sociales, la voirie ?

Un autre Commissaire estime que l'augmentation de 5 % prévue pour 1955 est insuffisante. Il désire une précision, car il a cru comprendre que si on augmente ce pourcentage ce serait au seul profit de la province de Liège. Il signale que d'autres provinces ont dû faire face à de grosses difficultés et qu'il serait équitable, dès lors, que toutes les provinces profitent de l'éventuelle augmentation des crédits.

Un troisième Commissaire déclare que chacun sait que la situation financière des provinces laisse à désirer et qu'on ne pourra y porter remède par la seule voie du Fonds des Provinces. En effet, de nombreuses solutions ont été examinées par les administrateurs de ce Fonds, mais il n'a jamais été possible de réaliser l'accord sur l'une d'entre elles. Il souhaite qu'il soit mis à la disposition du Ministre une certaine masse de manœuvre qui lui permettrait de corriger les injustices établies. Il estime que le Gouvernement devrait songer sérieusement à une modification des critères.

c) *Traitements.*

Un Commissaire souhaite que la situation des Députés permanents soit revue en ce qui concerne les traitements. Il désirerait que la fraction provinciale payée sur les deniers de la province soit mobile et adaptée selon les fluctuations de l'index.

Il n'a pas été répondu à la Chambre à la question de l'exonération de 25 % des traitements des bourgmestres et échevins en ce qui concerne l'impôt sur les revenus. Le Commissaire voudrait connaître la position du Gouvernement sur ce problème et savoir si l'on n'envisage pas l'unification de ces traitements pour l'ensemble du pays par le dépôt d'un projet de loi ?

d) *Protection civile.*

Un commissaire se réjouit de ce que les services de la Protection civile seront désormais incorporés dans l'Administration du Ministère de l'Intérieur. Cette mesure entraîne cependant une série de corollaires auxquels il faudra être attentif. Le caractère de ces services devra être modifié, il importera de leur laisser une grande indépendance, les leçons de la dernière guerre devront être retenues. Enfin, il faudra modifier le statut juridique de ces services. Cette mesure s'impose notamment du fait qu'ils perdront leur caractère de services temporaires pour devenir semi-permanents ou permanents. Il constate que des retards ont été apportés à la constitution des dépôts dans les casernes des pompiers. Ces retards, reconnaît-il,

Wat vertegenwoordigt die fiscale inspanning per inwoner ? Hoe hoog zijn de uitgaven van elke provincie voor onderwijs, ontspanning van de arbeiders, sociale werken, wegen ?

Een ander commissielid is van oordeel dat de verhoging met 5 % voor 1955 ontoereikend is. Hij wenst op één punt nadere inlichtingen te verkrijgen, want hij meent te hebben verstaan dat een eventuele verhoging van dit percentage alleen aan de provincie Luik zou ten goede komen. Hij wijst er op dat ook andere provinciën tegenover grote moeilijkheden hebben gestaan en dat het derhalve billijk ware dat alle provinciën voor de eventuele verhoging der kredieten in aanmerking komen.

Een derde commissielid verklaart dat iedereen weet dat de financiële toestand der provinciën te wensen overlaat en dat zulks slechts met de bijstand van het Fonds der Provinciën kan verholpen worden. Talrijke oplossingen werden weliswaar door de beheerders van dit Fonds onderzocht, maar het is nooit tot eensgezindheid gekomen over één van deze oplossingen. Hij wenst dat de Minister een zekere manoeuvreermassa ter beschikking zou krijgen om de klaarblijkelijke onrechtvaardigheden goed te maken. Hij is van oordeel dat de Regering in alle ernst zou moeten denken aan een wijziging van de criteria.

c) *Wedden.*

Een lid wenst dat de wedderegel van de gedeputeerden herzien zou worden. Het ware volgens hem best, aan het provinciaal gedeelte, dat uit de gelden van de provincie wordt betaald, een mobiel karakter te geven en op de schommelingen van het index-cijfer af te stemmen.

In de Kamer is niet geantwoord op een vraag omtrent de ontheffing van 25 % van de wedden van burgemeesters en schepenen van de inkomstenbelasting. Het lid zou het standpunt van de Regering tegenover dit vraagstuk willen kennen, en vernemen of men er niet aan denkt deze wedden eenvormig te maken voor het gehele land, door een wetsontwerp ter zake in te dienen ?

d) *Burgerlijke Bescherming.*

Een commissielid verheugt zich over het feit dat de diensten van de Burgerlijke Bescherming voortaan bij het Bestuur van het Ministerie van Binnenlandse Zaken zullen ingeschakeld worden. Aan deze maatregel zijn echter een reeks gevolgen verbonden, die de aandacht zullen vragen. Het karakter van deze diensten zal moeten gewijzigd worden; het zal van belang zijn hun een grote onafhankelijkheid te laten; de lessen uit de jongste oorlog moeten onthouden worden. Ten slotte zal de rechtspositie van deze diensten moeten gewijzigd worden. Deze maatregel is geboden, o. m. omdat bedoelde diensten niet meer tijdelijk zullen zijn, maar halfvast of vast zullen worden. Hij wijst er op dat er vertraging is opgetreden bij de opslag

sont la conséquence du manque de coordination entre les services du Ministère de l'Intérieur et ceux du Ministère des Travaux Publics. Maintenant que ces questions ont été résolues ainsi que celles de la compétence, il souhaite que les dossiers soient examinés au plus tôt et que le matériel soit mis sous protection dans les entrepôts sans plus attendre.

Un autre Commissaire voudrait que le Ministre fit connaître les conditions de recrutement des volontaires et du personnel de la Protection civile.

Un troisième Commissaire pose les questions suivantes :

« A combien se chiffrent les prix pour un grand abri destiné à protéger les œuvres d'art pendant la guerre ? Ne serait-il pas plus sage et plus économique d'envisager des abris moins coûteux qui seraient situés dans des campagnes éloignées de tout objectif militaire ou industriel ? »

Le même Commissaire désirerait qu'on fit connaître l'activité de l'école de Florival en 1954, la nature des études qui y sont faites, le nombre d'élèves qui ont fréquenté les cours et celui des diplômes délivrés. Il estime qu'il n'est pas sans intérêt de mettre à la disposition du Sénat les renseignements détaillés relatifs aux frais de fonctionnement de la dite école.

e) *Reclassement des communes.*

La Commission appuie les vues du Ministre en ce qui concerne la fixation de critères pour déterminer le reclassement des communes.

f) *Grandes agglomérations et fusions de petites communes.*

Un commissaire attire l'attention sur le problème des quatre grandes villes. La situation financière de celles-ci a une répercussion sur les autres communes. Il faut à nouveau étudier la question, car les solutions arrêtées jusqu'ici ne donnent pas satisfaction. Il faudrait peut-être revoir ce problème en se préoccupant de celui des grandes agglomérations. On pourrait aussi s'attacher à résoudre la question des fusions des petites communes. Il faut noter que nos études sur ces problèmes durent généralement trop longtemps; de plus, on tourne dans un cercle vicieux et la conséquence est qu'on ne s'arrête à aucune solution.

g) *Compétence respective du bourgmestre et du commissaire de police.*

Des incidents sont nés ces temps derniers au sujet de la compétence respective en matière de police du bourgmestre et du commissaire de police. Il serait souhaitable, pour les éviter, qu'on établisse

van materieel in de brandweerkazernes en erkent dat dit het gevolg was van een gebrek aan coördinatie tussen de diensten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en die van het Ministerie van Openbare Werken. Nu deze vraagpunten alsook die in verband met de bevoegdheid opgelost zijn, wenst hij dat de dossiers zo spoedig mogelijk behandeld worden en dat het materieel zonder verder uitstel in de opslagplaatsen ondergebracht wordt.

Een ander lid zou wensen dat de Minister de wervingsvoorwaarden zou doen kennen voor de vrijwilligers en het personeel van de Burgerlijke Bescherming.

Een derde commissielid stelde de volgende vragen :

« Hoeveel bedraagt de prijs voor een grote schuilplaats ter bescherming van kunstwerken tijdens de oorlog ? Zou het niet wijzer en goedkoper zijn, plannen te maken voor goedkopere schuilplaatsen op het land, ver van elk doelwit van militaire of industriële aard ? »

Hetzelfde lid sprak de wens uit dat de activiteit die de school te Florival in 1954 heeft ontplooid, zou bekendgemaakt worden, evenals de aard van haar studiën, het aantal leerlingen die de lessen hebben gevolgd en het aantal uitgereikte diploma's. Hij acht het niet onbelangrijk aan de Senaat gedetailleerde inlichtingen te verstrekken over de werkingskosten van deze school.

e) *Herclassering der gemeenten.*

De Commissie deelt de inzichten van de Minister in verband met het bepalen van criteria voor de herclassering der gemeenten.

f) *Grote agglomeraties en samensmelting van kleine gemeenten.*

Een lid vestigt de aandacht op het vraagstuk van de vier grote steden. Hun financiële toestand is van invloed op de andere gemeenten. Het vraagstuk moet opnieuw bestudeerd worden, want de tot dusver aangenomen oplossingen zijn niet bevredigend. Wellicht zal dit punt samen met het vraagstuk van de grote agglomeraties moeten herzien worden. Men zou eveneens naar een oplossing kunnen zoeken voor de samensmelting van kleine gemeenten. Aan te stippen valt, dat de bestudering van deze vraagstukken doorgaans te lang duurt. Daarenboven draait men rond in een cirkel en het gevolg is dat er geen enkele oplossing aangehouden wordt.

g) *Wederzijdse bevoegdheid van de burgemeester en de politiecommissaris.*

De laatste tijd hebben zich incidenten voorgedaan in verband met de wederzijdse politionele bevoegdheid van de burgemeester en de politiecommissaris. Om dit te voorkomen, ware het wenselijk, duidelijk

clairement quels doivent être en cette matière les rapports entre bourgmestres et commissaires. Cette mise au point ne peut qu'être profitable aux intéressés en même temps qu'aux communes.

h) *Milice.*

Il y a eu des plaintes dans le passé au sujet du paiement des indemnités de milice. Il faut reconnaître qu'il y a amélioration; cependant, tout n'est pas parfait. Aussi serait-il souhaitable que des mesures soient prises pour assurer l'étude rapide des dossiers.

Un commissaire souhaite qu'il soit joint au rapport les mêmes documents, concernant la levée de 1955, que ceux qui ont été insérés dans l'annexe au document 263 du Sénat, session de 1953-1954 (Rapport de M. R. De Man, budget de l'Intérieur pour l'exercice 1954). Le Ministre donne immédiatement son accord pour la publication de ces renseignements.

i) *Statut du personnel communal.*

Un commissaire rappelle qu'il existe une proposition de loi visant à régler le statut du personnel communal. Il émet le vœu de voir le Ministre s'en occuper d'une façon active. M. Vermeylen, dit-il, a attaché son nom à la loi sur les finances communales, la loi sur le statut du personnel a aussi une grande importance et c'est peut-être l'occasion pour le Ministre d'unir une fois encore son nom à une réforme capitale.

j) *Caisse des pensions de guerre.*

La Caisse Nationale des Pensions de Guerre rend responsable les communes des erreurs qui peuvent se produire, notamment quand la pension continue à être attribuée à la famille d'un bénéficiaire décédé. On parle d'arriérés de l'ordre de dix millions qui auraient été réclamés à des administrations communales qui ne sont pas forcément en tort. Une solution devrait être cherchée pour mettre fin à ces erreurs; peut-être pourrait-on trouver cette solution en exigeant que sur le chèque à toucher soit mise une mention par laquelle l'autorité communale certifie que la personne en cause est toujours en vie.

k) *Aide aux industries nouvelles.*

Certaines villes ont participé à la création ou à l'installation d'industries sur leur territoire, parfois en intervenant financièrement. Cette façon d'agir est-elle conforme à la loi? Est-ce qu'il est souhaitable qu'une commune apporte des fonds à des tiers, même si c'est pour créer des industries nouvelles en vue de lutter contre le chômage?

te bepalen hoe de verhoudingen ten deze tussen burgemeester en commissaris dienen te zijn. Zulk een regeling kan voor de belanghebbenden en voor de gemeenten niet anders dan voordelen bieden.

h) *Militie.*

In het verleden is geklaagd over de uitbetaling der militievergoedingen. Erkend moet worden, dat er verbetering is ingetreden, al is niet alles volkomen in orde. Het ware dan ook wenselijk te zorgen voor een snelle afhandeling van de dossiers.

Een commissielid wenst dat aan het verslag dezelfde stukken betreffende de lichting 1955 zouden worden toegevoegd als in de bijlagen bij het Gedr. St. n° 263 van de Senaat, zitting 1953-1954, werden opgenomen (verslag van de h. R. De Man, begroting van Binnenlandse Zaken voor het dienstjaar 1954). De Minister stemt onmiddellijk in met de openbaarmaking van deze inlichtingen.

i) *Rechtstoestand van het gemeentepersoneel.*

Een commissielid herinnert aan het bestaan van een wetsvoorstel tot regeling van de rechtstoestand van het gemeentepersoneel. Hij spreekt de wens uit dat de Minister zich daar daadwerkelijk moge mee bezighouden. De h. Vermeylen, zegt hij, heeft zijn naam gehecht aan de wet op de gemeentefinanciën; ook de wet op de rechtstoestand van het personeel is van groot belang; hier ligt voor de Minister misschien weer een gelegenheid om zijn naam te verbinden aan een hervorming van kapitaal belang.

j) *Kas voor Oorlogspensioenen.*

De Nationale Kas voor Oorlogspensioenen stelt de gemeenten verantwoordelijk voor de vergissingen, die zich kunnen voordoen, met name wanneer het pensioen wordt doorbetaald aan de familie van een overleden gerechtigde. Er is sprake van achterstallen ten belope van 10 miljoen die van de gemeentebesturen werden teruggevorderd, hoewel deze niet noodzakelijk verantwoordelijk zijn. Er zou een oplossing moeten gezocht worden om hieraan een einde te maken. Men zou misschien kunnen eisen dat op de te innen check een vermelding van de gemeenteoverheid zou voorkomen, dat de betrokken persoon nog in leven is.

k) *Hulp aan nieuwe industrieën.*

Sommige steden hebben bijgedragen tot de op-richting of de installatie van industrieën op haar grondgebied, waarvoor zij soms financiële steun verleenden. Is deze handelwijze in overeenstemming met de wet? Is het wenselijk dat een gemeente gelden ter beschikking stelt van derden, zelfs indien het gaat om het scheppen van nieuwe industrieën ter bestrijding van de werkloosheid?

Un commissaire marque son opposition à l'utilisation des fonds communaux dans l'industrie privée. Cette façon de faire, outre qu'elle présente certains dangers pour les finances des villes intéressées, pourrait entraîner une concurrence entre communes désireuses de voir se dresser sur leur territoire des usines nouvelles. Cette concurrence n'est pas souhaitable.

1) *Remise au travail de chômeurs.*

Le même commissaire suggère que le Ministre prenne contact avec son collègue du Travail et de la Prévoyance Sociale pour éviter les inconvénients qui résultent de la remise au travail de chômeurs, dont l'âge approche celui de la pension.

m) *Subsides à l'enseignement libre.*

Un commissaire fait remarquer que des provinces ont accordé des subsides à l'enseignement libre. Il voudrait connaître le point de vue du Ministre à ce sujet.

n) *Elections communales.*

Le Ministre a mis au point un projet tendant à accélérer et à simplifier la procédure en matière d'élections communales. S'agit-il d'un projet de refonte profonde de notre procédure électorale, notamment en raison des modifications qui seront apportées au régime actuel, suite à la modification admise en Commission de l'article 47 de la Constitution ? Le Ministre répond immédiatement qu'il s'agit d'une réforme minime, mais indispensable, afin d'accélérer la procédure en cas de recours au Conseil d'Etat.

o) *Simplification administrative.*

Il a été souvent question de la simplification administrative. L'an dernier, le commissaire intervenant a signalé au cours de la discussion du budget de l'Intérieur, une série de procédures longues, compliquées et inutiles. A chacun des exercices on revient avec cette question sans qu'une amélioration ait été apportée à la situation. Est-il permis d'espérer que l'on va s'atteler sérieusement à la solution de ce problème ?

Réponses du Ministre.

a) *Finances provinciales et communales.*

Le Ministre rappelle que dans la déclaration gouvernementale il est dit clairement, que si le cadastre est revu, ce sera essentiellement en faveur des communes et des provinces. Il rappelle que

Een commissielid is gekant tegen het aanwenden van de gemeentegelden voor de private industrie. Hieraan zijn niet alleen financiële gevaren verbonden, maar er kan vaak concurrentie uit ontstaan tussen de gemeenten, die op haar grondgebied nieuwe fabrieken willen zien verrijzen. Die concurrentie is niet wenselijk.

1) *Werkverschaffing.*

Hetzelfde lid stelt voor, dat de Minister zich in verbinding zou stellen met zijn collega van Arbeid en Sociale Voorzorg, om de nadelen te vermijden die verbonden zijn aan het te werk stellen van werklozen, die de pensioengerechtigde leeftijd naderen.

m) *Toelagen aan het vrij onderwijs.*

Een lid merkt op dat sommige provincies toelagen hebben verleend aan het vrij onderwijs. Hij zou gaarne het standpunt van de Minister in dit verband kennen.

n) *Gemeenteraadsverkiezingen.*

De Minister heeft een ontwerp klaargemaakt, dat tot doel heeft de procedure inzake de gemeenteraadsverkiezingen te bespoedigen en te vereenvoudigen. Is dit ontwerp een diepgaande hervorming van onze verkiezingsprocedure, o.m. in verband met de wijzigingen die in het kiesstelsel gebracht zullen worden ingevolge de in de Commissie aangevaarde wijziging van artikel 47 van de Grondwet ? De Minister antwoordt onmiddellijk, dat het een kleine doch onmisbare hervorming betreft, met het doel de procedure van beroep bij de Raad van State te bespoedigen.

o) *Administratieve vereenvoudiging.*

Er is vaak sprake geweest van de administratieve vereenvoudiging. Verleden jaar heeft het lid, dat thans aan het woord is, in de loop van de bespreking van de begroting van Binnenlandse Zaken gewezen op een reeks langdurige, ingewikkelde en nutteloze procedures. Elk jaar komt die vraag opnieuw te berde, zonder dat er verbetering wordt gebracht in de toestand. Mag er gerekend worden op een ernstige inspanning om het vraagstuk op te lossen ?

Antwoorden van de Minister.

a) *Provinciale en gemeentelijke financiën.*

De Minister herinnert aan de Regeringsverklaring, waarin duidelijk is gezegd dat, zo de herziening van het kadaster wordt ondernomen, dit hoofdzakelijk ten behoeve van de gemeenten en de pro-

lors de la discussion de la loi du 24 décembre 1948 il avait déjà défendu l'idée de la séparation des sources de revenus financiers de l'État et des communes. Il reste fidèle à cette conception. Il faut cependant tenir compte du fait qu'en matière de foncier, on pourrait aboutir à cette conséquence que l'État n'aurait plus d'intérêt à poursuivre normalement la perception d'une taxe au compte de laquelle il resterait étranger. On aboutirait à une situation telle que celle qui a été signalée pour la province de Liège en matière de taxes provinciales. En ce qui concerne la question des tribunaux de police, il est d'accord en principe avec ce qu'a dit le commissaire.

En ce qui concerne le coût des Justices de Paix et Tribunaux de Police, le Ministre rappelle qu'une Commission, composée de parlementaires et de délégués des Ministres de l'Intérieur, de la Justice, des Finances, des Travaux Publics, du Travail et de la Prévoyance Sociale, a été constituée à la suite du dépôt des propositions de loi Allard au Sénat et Deruelles à la Chambre, portant sur cet objet.

La Commission a terminé son rapport le 10 janvier 1955 et propose que les Ministres intéressés substituent aux propositions un projet du Gouvernement dont ils ont élaboré le texte provisoire.

Le Ministre déclare qu'il s'attachera à faire aboutir le plus rapidement possible cette proposition qui lui paraît sage. Il estime dès lors qu'il n'y a pas lieu d'en discuter plus avant à propos du budget.

En ce qui concerne le Fonds des Provinces, il convient de bien se souvenir que le Conseil d'Administration n'a que pouvoir d'avis. Le Ministre souligne que, lors de la discussion de la loi du 24 décembre 1948, il a insisté pour qu'il soit bien entendu qu'il n'était pas question, au sein de cette institution, de majoriser une ou des provinces. Il prie de noter que l'an dernier, Liège, dans une faible mesure sans doute, avait obtenu des satisfactions. En ce qui concerne une masse de manœuvres, il faut être très prudent. La répartition du crédit supplémentaire pour les communes a donné lieu l'an dernier, à de vifs débats au sein de la Commission de l'Intérieur de la Chambre.

Il est préférable que le Ministre distribue tous les fonds selon des critères admis. Pour ce qui est de la répartition du supplément de 5 % le Ministre s'en tient aux principes qui ont été énoncés dans son exposé général.

Le Ministre fait remarquer que la documentation remise aux membres de la Commission par le « Fonds des Communes » et le « Crédit Communal » est suffisante pour permettre à chacun de se faire une opinion claire sur la situation financière des communes. Il pense que l'on est à même de bien préciser quelles sont les dépenses propres à une administration communale.

On a fait un gros effort pour les grandes villes, cependant on est obligé de constater que cet effort est encore insuffisant. Pour les communes de

vinciën geschiedt. Hij brengt in herinnering dat hij, bij de bespreking van de wet van 24 December 1948, reeds de gedachte heeft verdedigd van de scheiding der financiële inkomstenbronnen van het Rijk en de gemeenten. Hij blijft aan deze opvatting trouw. Er valt echter rekening mede te houden dat men inzake grondbelasting tot dit gevolg zou kunnen komen dat de Staat geen belang meer heeft bij een normale inning van een belasting, waarvan de opbrengst hem niet ten goede komt. Men zou dan tot een toestand geraken zoals die waarop inzake provinciale belasting voor de provincie Luik de aandacht werd gevestigd. Wat de politierechtbanken betreft gaat hij in beginsel akkoord met wat het commissielid heeft gezegd.

Met betrekking tot de bekostiging van vrederechten en politierechtbanken, herinnert de Minister er aan, dat, ingevolge de indiening van de wetsvoorstellen Allard in de Senaat en Deruelles in de Kamer, een Commissie werd ingesteld uit parlementsleden en afgevaardigden van de Ministers van Binnenlandse Zaken, Justitie, Financiën, Openbare Werken, Arbeid en Sociale Voorzorg.

De Commissie was op 10 Januari 1955 met haar verslag gereed en stelt voor, dat de belanghebbende Ministers de voorstellen zouden vervangen door een Regeringsontwerp, waarvan zij de voorlopige tekst opgesteld hebben.

De Minister verklaart dat hij zich zal beijveren dit voorstel, dat hem wijs voorkomt, zodra mogelijk te laten goedkeuren. Derhalve is hij van oordeel dat hij er naar aanleiding van de begroting niet verder op behoeft in te gaan.

Inzake het Fonds der Provinciën dient men te bedenken dat de Raad van Beheer slechts advies mag uitbrengen. De Minister wijst er op, dat hij, bij de bespreking van de wet van 24 December 1948, nadrukkelijk had verklaard dat er in deze instelling geen sprake kon van zijn aan een of meer provinciën een meerderheidspositie te geven. Hij verzoekt er nota van te nemen dat Luik verleden jaar, al was het in geringe mate, voldoening had gekregen. Met betrekking tot een manoeuvreermassa moet men zeer voorzichtig zijn. De verdeling van het bijkrediet onder de gemeenten heeft verleden jaar aanleiding gegeven tot heftige debatten in de Kamercommissie van Binnenlandse Zaken.

Het ware verkieslijk dat de Minister alle fondsen volgens aangenomen criteria zou verdelen. In verband met de verdeling van het extra-bedrag van 5 %, blijft de Minister bij de beginselen, die hij in zijn algemene uiteenzetting bepaald heeft.

De Minister merkt aan de andere kant op dat de documentatie die aan de commissieleden door het Fonds der Gemeenten en het Gemeentekrediet werd verstrekt, volstaat om aan eenieder een duidelijk beeld te geven van de financiële toestand der gemeenten. Zijns inziens is men in staat nauwkeurig na te gaan welke de uitgaven van een gemeente-bestuur zijn.

Er is voor de grote steden een ernstige inspanning gedaan, hoewel deze blijkbaar nog niet volstaat. Wat de middelgrote gemeenten betreft, erkent de

moyenne importance, le Ministre reconnaît qu'elles ont été défavorisées, et il estime qu'une révision des critères s'impose.

On a demandé si les cent millions enlevés au Fonds des Communes à la suite du vote de la loi sur les traitements du personnel enseignant ne seraient pas rendus. Cette loi est toujours en vigueur. Dans ces conditions il est prématuré de demander restitution d'une somme toujours sans emploi. Mais lorsque les suppléments communaux seront autorisés à nouveau, les communes seront mises à même d'en supporter la charge.

Enfin le Ministre déclare encore que s'il dispose de suppléments nouveaux en cours d'exercice il lui sera difficile de donner davantage aux provinces; il estime que l'effort doit être fait pour redresser d'abord la situation financière des communes.

b) *Traitements.*

On a parlé de l'exonération d'une partie du traitement du bourgmestre et des échevins. La question est complexe. Les députés jouissent de l'exonération d'une partie de leur indemnité en raison des frais nécessités par l'exercice du mandat. Ces frais varient suivant la région dans laquelle habite le député, selon son activité et selon ses autres ressources. Dans certains cas, le fisc a consenti une exonération allant jusqu'à 50 %, mais toujours il se réserve de revenir sur cette décision. Cette diversité se retrouve à l'échelon local. Provisoirement, ce problème ne peut être résolu que par des solutions individuelles.

Le Ministre ne croit pas pouvoir répondre actuellement en ce qui concerne les traitements des députés permanents. Ces traitements sont liés en quelque sorte à l'indemnité parlementaire. Or, celle-ci n'a pas encore été fixée. On parle sérieusement de la modifier, et il faut évidemment attendre qu'une solution soit intervenu avant de se prononcer.

c) *Protection civile.*

Il n'est pas question de construire des abris coûteux dans les grandes villes pour la protection des œuvres d'art. Le prix des abris construits sont publiés en annexe.

L'école de Florival doit être maintenue. Elle répond à un réel besoin. Les dépenses, parfois excessives, ont été examinées et revues. On se livre à un travail sérieux. Une visite convaincra les membres de la Commission de l'Intérieur. Dans cette école on forme des instructeurs. Dans un autre domaine, on va procéder à une refonte des cadres et des méthodes de recrutement des volontaires. L'intention du Ministre est d'associer les bourgmestres à l'œuvre et à l'organisation de la Protection civile.

Minister dat ze benadeeld werden en dat, zijns inziens, een herziening van de criteria geboden is.

Er werd gevraagd of de honderd millioen, die aan het Fonds der Gemeenten zijn onttrokken als gevolg van de goedkeuring van de wet op de wedden van het onderwijzend personeel, niet teruggegeven zouden worden. Deze wet is nog altijd van kracht. Het is derhalve voorbarig de teruggave te vragen van een bedrag dat nog steeds geen bestemming heeft. Maar wanneer de gemeentelijke bijweden opnieuw mogen toegekend worden zullen de gemeenten worden in staat gesteld de last er van te dragen.

Ten slotte verklaart de Minister nog dat, zelfs indien hij in de loop van het dienstjaar over nieuwe bijkredieten beschikt, hij aan de provincies toch moeilijk meer zal kunnen geven; hij is van mening dat men in de eerste plaats moet trachten de financiële toestand van de gemeenten te verbeteren.

b) *Wedden.*

Men heeft gesproken van de belastingonthefing voor een gedeelte van de wedde der burgemeesters en schepenen. Dit vraagstuk is veelkantig. De gedeputeerden genieten belastingvrijdom voor een gedeelte van hun vergoeding, wegens de kosten die de uitoefening van hun mandaat noodzakelijk meebrengt. Deze kosten veranderen volgens de streek waar de gedeputeerde woont, volgens zijn werkzaamheid en zijn andere inkomsten. In sommige gevallen verleent de fiscus tot 50 % ontheffing, maar hij behoudt zich altijd het recht voor op die beslissing terug te komen. Deze verscheidenheid heerst ook op het plaatselijk vlak. Voorlopig kan het vraagstuk slechts voor elk afzonderlijk geval worden opgelost.

De Minister meent nog geen antwoord te kunnen geven inzake de wedden van de provinciale gedeputeerden. Deze zijn als het ware verbonden aan de parlementaire vergoeding, die echter nog niet is vastgesteld. Er is ernstig sprake van, deze te wijzigen en men moet natuurlijk wachten totdat een beslissing is getroffen, alvorens zich uit te spreken.

c) *Burgerlijke Bescherming.*

Er is geen sprake van dat in de grote steden kostbare schuilplaatsen worden gebouwd voor de bescherming der kunstwerken. De kostprijs van de gebouwde schuilplaatsen is in de bijlagen vermeld.

De school te Florival moet worden in stand gehouden. Zij beantwoordt aan een werkelijke behoefte. De soms buitensporige uitgaven zijn onderzocht en herzien. Er wordt ernstig gewerkt. Een bezoek zal de leden van de Commissie van Binnenlandse Zaken overtuigen. Deze school vormt instructeurs. Aan de andere kant zullen de kaders en de aanwervingsmethoden van de vrijwilligers worden hervormd. Het ligt in de bedoeling van de Minister, de burgemeesters bij de werkzaamheid en de organisatie van de Burgerlijke Bescherming te betrekken.

On a demandé si les lois linguistiques avaient été respectées en ce qui concerne le recrutement du personnel de la Protection Civile. Le Ministre souligne qu'il n'a procédé à aucune nomination. Cependant, comme on a surtout fait appel à d'anciens officiers, ce qui en soi n'est pas blâmable, il est évident que l'on a eu affaire surtout à des éléments de langue française. Il sera tenu compte de l'éventuel déséquilibre actuel au moment proche de la refonte des cadres.

d) *Grandes agglomérations
et fusions de petites communes.*

Le Ministre estime que le problème des grandes agglomérations peut être résolu par des solutions intermédiaires. Il est aussi partisan de la fusion des petites communes; mais ici il recourrait à ce procédé plus pour des motifs d'ordre administratif que d'ordre financier. Les deux problèmes du reste ont peu de rapport avec la situation financière des communes. Il faut envisager les intercommunalisations qui ont donné de bons résultats dans certaines régions. Ces intercommunalisations doivent être accélérées mais en étudiant les moyens de donner plus de responsabilités aux élus. Les intercommunales ne pourront donner de bons résultats que si cette condition est respectée et si en outre elles disposent d'un bon personnel.

e) *Compétence respective du bourgmestre
et du commissaire de police.*

Les difficultés qu'on a signalées et qui ont surgi entre bourgmestres et commissaires de police sont inévitables. En raison de leur compétence respective, il est normal qu'il y ait parfois des heurts entre le bourgmestre et le commissaire de police.

Une circulaire rappellera à ces deux représentants de l'autorité leurs droits et devoirs en matière de police.

f) *Milice.*

On n'a pas pu faire tout ce qui aurait été souhaitable en matière de milice, surtout parce qu'il manque de personnel. Des instructions ont été données pour que les rappelés soient payés par priorité.

g) *Caisse des pensions de guerre.*

Il faut être prudent en ce qui concerne les récupérations exigées par la Caisse des Pensions de Guerre. Une loi de 1953 dispose que l'État ne peut exiger des remboursements après que s'est écoulé un laps de cinq ans. Si, par analogie, on appliquait cette formule aux communes et à la Caisse des Pensions de Guerre le plus gros des difficultés serait vaincu. Le Ministre va s'employer à trouver une solution dans ce sens.

Gevraagd is of de taalwetten bij de aanwerving van het personeel van de Burgerlijke Bescherming werden geëerbiedigd. De Minister onderstreept dat hij geen enkele benoeming heeft gedaan. Daar men evenwel hoofdzakelijk een beroep heeft gedaan op voormalige officieren, wat op zichzelf niet laakbaar kan worden genoemd, is het natuurlijk dat men vooral met Franstaligen te maken heeft gehad. Met een eventuele wanverhouding, die thans mocht bestaan, zal worden rekening gehouden bij de herziening van de kaders, die eerlang plaats zal hebben.

d) *Grote agglomeraties
en samensmelting van kleine gemeenten.*

De Minister is van oordeel dat voor het vraagstuk van de grote agglomeraties tussenoplossingen kunnen worden gevonden. Hij is ook voorstander van de samensmelting van de kleine gemeenten, maar dan meer om administratieve dan om financiële redenen. Overigens houden deze beide vraagstukken weinig verband met de financiële toestand van de gemeenten. Men moet streven naar de totstandkoming van intercommunales, waarmede in sommige streken goede resultaten zijn bereikt. De instelling van zulke intercommunales moet worden bespoedigd, maar mits er middelen worden beraamd om aan de verkozenen meer verantwoordelijkheid te geven. De intercommunales kunnen slechts goede resultaten opleveren wanneer aan deze voorwaarde wordt voldaan, en zij bovendien over degelijk personeel beschikken.

e) *Wederzijdse bevoegdheid van de burgemeester
en de politiecommissaris.*

De gesignaleerde moeilijkheden tussen burgemeesters en politiecommissarissen zijn onvermijdelijk. Gelet op hun wederzijdse bevoegdheid is het normaal dat er tussen beiden soms betwistingen ontstaan.

Deze gezagdragers zullen bij een omzendbrief worden herinnerd aan hun rechten en plichten inzake politie.

f) *Militie.*

Men heeft niet alles kunnen doen wat inzake militie wenselijk was, vooral bij gemis van voldoende personeel. Instructies zijn gegeven opdat de wederopgeroepen bij voorrang betaald zouden worden.

g) *Kas voor Oorlogspensioenen.*

Men moet voorzichtig te werk gaan bij de terugbetalingen, die de Kas voor Oorlogspensioenen vordert. Een wet van 1953 bepaalt dat de Staat geen terugbetaling meer kan eisen na het verstrijken van een termijn van vijf jaar. Zou men deze formule, bij analogie, op de gemeenten en de Kas voor Oorlogspensioenen toepassen, dan zouden de meeste moeilijkheden overwonnen zijn. De Minister zal zich beijveren om een oplossing in die zin te vinden.

h) *Aide aux industries nouvelles.*

La question soulevée par des villes qui auraient aidé à la création d'industries nouvelles à amené le Ministre des Affaires Economiques à déposer un projet de loi qui règle la question. Le Crédit Communal pourrait intervenir dans l'octroi de crédits selon des critères établis, mais avec une grande prudence.

i) *Remise au travail de chômeurs.*

Le Ministre se mettra en rapport avec son collègue du Travail en ce qui concerne la situation créée par l'engagement par les communes de chômeurs sur le point d'être admis à la pension de vieillesse. Les cas d'espèce qui lui ont été signalés sont de nature à l'inciter à une grande réserve, car ils sont contraires à toutes les règles admises en la matière.

j) *Subsides et emprunts
au profit de l'enseignement libre.*

Le Ministre a constaté que des administrations communales avaient souscrit des emprunts au profit de tiers en vue de la construction d'écoles libres. Ces dépenses étaient portées à l'extraordinaire et devaient être remboursées en quinze ou vingt ans. Cette façon de faire est à déconseiller car elle est de nature à grever les budgets futurs et dès lors à énerver le pouvoir de tutelle. Le Ministre s'est fait une règle d'annuler pareils emprunts, tant pour les écoles libres que pour tous autres tiers bénéficiaires. Toutefois, les crédits consentis avant le 15 décembre 1954 seront maintenus, afin de ne pas porter atteinte à des droits acquis ou à des travaux en cours. A l'avenir, les emprunts en faveur de tiers ne seront plus autorisés sauf intervention du législateur.

Les subsides à l'enseignement libre ont été approuvés lorsqu'ils étaient inscrits au budget ordinaire de communes qui pouvaient normalement supporter cette dépense. Le Gouvernement envisage cependant de restreindre ce droit en ce qui concerne l'enseignement moyen, normal et technique qui, dans un but de rationalisation, ne pourrait plus prétendre, sous certaines conditions, qu'à des subsides de l'Etat.

**

Le budget est adopté par onze voix contre sept.

Le rapport est adopté par 15 voix et 3 abstentions.

Le Rapporteur,
E. YERNAUX.

Le Président,
H. HARMEGNIES.

h) *Hulp aan nieuwe industrieën.*

Het vraagstuk dat aan de orde is gesteld door de steden die tot het oprichten van nieuwe industrieën hebben bijgedragen, heeft de Minister van Economische Zaken ertoe gebracht een wetsontwerp in te dienen, dat deze aangelegenheid regelt. Het Gemeentekrediet zou kredieten kunnen verlenen volgens bepaalde criteria, doch met grote omzichtigheid.

i) *Werkverschaffing.*

De Minister zal met zijn collega van Arbeid overleg plegen over de toestand die ontstaan is doordat de gemeenten werklozen hebben aangeworven die op het punt staan gepensionneerd te worden. De bijzondere gevallen die onder zijn aandacht werden gebracht, doen hem ernstig voorbehoud maken, omdat zij strijdig zijn met al de ter zake geldende regelen.

j) *Toelagen en leningen
ten bate van het vrij onderwijs.*

De Minister heeft vastgesteld dat sommige gemeentebesturen leningen hadden opgenomen voor derden met het oog op de bouw van vrije scholen. Deze uitgaven werden op de buitengewone begroting uitgetrokken en moesten binnen vijftien of twintig jaar worden terugbetaald. Deze handelwijze is af te raden, want zij bezwaart de toekomstige begrotingen en zij kan dus ook de voogdijmacht ontzenuwen. De Minister heeft het zich tot een regel gemaakt, dergelijke leningen te vernietigen, zowel voor de vrije scholen als voor de overige derden, die er het genot van hebben. De vóór 15 December 1954 toegestane kredieten zullen gehandhaafd blijven ten einde geen afbreuk te doen aan verkregen rechten of aan de gang zijnde werken niet te schaden. Voortaan zullen de leningen ten bate van derden niet meer toegelaten worden behoudens goedkeuring van de wetgever.

De toelagen aan het vrij onderwijs werden goedgekeurd, wanneer zij uitgetrokken waren op de begroting van gemeenten die deze uitgave normaal konden dragen. De Regering heeft evenwel het voornemen dit recht te beperken wat het middelbaar, het normaal en het technisch onderwijs betreft : met het oog op rationalisatie zullen deze voortaan enkel nog op Rijkstoelagen aanspraak hebben, onder bepaalde voorwaarden.

**

De begroting is met 11 tegen 7 stemmen aangenomen.

Dit verslag is met 15 stemmen bij 3 onthoudingen goedgekeurd.

De Verslaggever,
E. YERNAUX.

De Voorzitter,
H. HARMEGNIES.

ANNEXE I.

Il a été demandé quelle était la fiscalité provinciale et le montant de certaines dépenses d'ordre spécial.

Les tableaux ci-dessous répondent à ces questions.

1. Tableau donnant par province :
 - a) la population totale;
 - b) le montant global du budget ordinaire (recettes et dépenses pour l'exercice 1955);
 - c) les crédits figurant à ces budgets pour traitements des députés permanents.
2. Tableau donnant par province pour l'exercice 1955 :
 - a) le montant des additionnels à la contribution foncière;
 - b) le produit total des impositions provinciales;
 - c) la population totale;
 - d) la charge fiscale par habitant.
3. Tableau donnant par province le montant des dépenses relatives à :
 - a) l'instruction;
 - b) les loisirs des travailleurs;
 - c) les œuvres sociales;
 - d) la voirie.

BIJLAGE I.

Er werd gevraagd hoe het staat met de provinciale belastingen en wat het bedrag is van bepaalde speciale uitgaven.

Onderstaande tabellen geven een antwoord op die vragen.

1. Opgave, per provincie, van :
 - a) de totale bevolking;
 - b) het globaal bedrag van de gewone begroting (ontvangsten en uitgaven voor het dienstjaar 1955);
 - c) de begrotingskredieten voor de wedden van de bestendige afgevaardigden.
2. Opgave, per provincie, voor het dienstjaar 1955, van :
 - a) het bedrag van de opcentimes op de grondbelasting;
 - b) de totale opbrengst van de provinciale belastingen;
 - c) de totale bevolking;
 - d) de fiscale last per inwoner;
3. Opgave per provincie van de uitgaven met betrekking tot :
 - a) het onderwijs;
 - b) de vrije tijd der arbeiders;
 - c) de sociale werken;
 - d) de wegen.

TABLEAU I. — TABEL I.

3-11-1955.

PROVINCES — PROVINCIES	Population au 31-12-1953 (Mon. B. 15-7-1954) — Bevolking op 31-12-1953 (Belg. St. 15-7-1954)	Budgets 1955 (opérations propres à l'exercice) — Begrotingen 1955 (verrichtingen eigen aan het dienstjaar)		Crédits prévus pour les traitements des députés permanents — Kredieten voor de wedden van de bestendige afgevaardigden
		Recettes — Ontvangsten	Dépenses — Uitgaven	
Anvers — Antwerpen	1.338.769	296.951.000	323.944.000	610.000
Brabant — Brabant	1.860.527	376.522.000	385.628.000	600.000
Flandre Occid. — West-Vlaanderen	1.022.498	133.985.000	147.153.000	600.000
Flandre Orient. — Oost-Vlaanderen	1.242.052	170.829.000	168.285.000	540.000
Hainaut — Henegouwen	1.254.942	395.858.000	394.830.000	600.000
Liège — Luik	988.346	313.644.000	355.755.000	600.000
Limbourg — Limburg	511.771	240.347.000	276.553.000	540.000
Luxembourg — Luxemburg . . .	216.087	65.908.000	91.451.000	567.000
Namur — Namen	363.063	76.445.000	81.104.000	540.000
Royaume — Het Rijk	8.798.055	2.070.488.000	2.224.703.000	5.197.000

TABLEAU II. — TABEL II.

3-11-1955.

PROVINCES	Montant des centimes additionnels à la contribution foncière	Produit total des impositions provinciales prévues aux budgets de 1955	Population au 31-12-1953 (Mon. B. 15-7-1954)	Charge fiscale par habitant
PROVINCIES	Bedrag van de opcentimes op de grondbelasting	Totale opbrengst van de provinciale belastingen opgenomen in de begrotingen voor 1955	Bevolking op 31-12-1953 (Belg. St. 15-7-1954)	Belasting per inwoner
Anvers — Antwerpen	45	77.950.000	1.338.769	58,22
Brabant — Brabant	50	122.425.000	1.860.527	65,80
Flandre Occid. — West-Vlaanderen	50	47.087.300	1.022.498	46,05
Flandre Orient. — Oost-Vlaanderen	50	48.032.303	1.242.052	38,67
Hainaut — Henegouwen	70	133.212.910	1.254.942	106,15
Liège — Luik	60	77.762.320	988.346	78,68
Limbourg — Limburg	50	56.872.360	511.771	111,13
Luxembourg — Luxemburg	50	9.433.250	216.087	43,65
Namur — Namen	50	15.314.000	363.063	42,18
Royaume — Het Rijk		588.089.443	8.798.055	66,84

TABLEAU III. — TABEL III.

3-11-1955.

PROVINCES — PROVINCIES	Budgets provinciaux 1955 — Dépenses relatives à <i>Provinciale begrotingen 1955 — Uitgaven met betrekking tot</i>				
	l'instruction — <i>het onderwijs</i>	les loisirs des travailleurs — <i>de vrije tijd van de arbeiders</i>	Œuvres sociales — <i>Sociale werken</i>		la voirie — <i>wegen</i>
			proprement dites (1) — <i>eigenlijke (1)</i>	ayant aussi un caractère d'hygiène — <i>tevens met hygiënisch karakter</i>	
Anvers — <i>Antwerpen</i>	68.344.000	170.000	32.337.000	3.650.000	55.364.061
Brabant — <i>Brabant</i>	148.733.764	—	19.839.000	750.000	60.235.000
Flandre Occidentale — <i>West-Vlaanderen</i>	40.267.000	250.000	18.335.000	1.199.000	48.152.000
Flandre Orientale — <i>Oost-Vlaanderen</i>	72.084.143	150.000	16.476.000	520.000	20.454.175
Hainaut — <i>Henegouwen</i>	243.853.090	4.035.000	1.384.000	2.198.000	33.834.570
Liège — <i>Luik</i>	116.472.200	—	1.531.000	48.774.000	42.661.900
			B.O. — G.B.		
Limbourg — <i>Limburg</i>	39.900.100	10.000	1.120.000	739.000	50.387.000
			B.E. — B.B.		
Luxembourg — <i>Luxemburg</i>	9.294.000	—	8.530.000		
Namur — <i>Namen</i>	16.833.418	272.000	11.629.000	1.875.000	25.821.500
			5.299.000	1.588.000	22.774.600
Royaume — <i>Het Rijk</i>	755.781.715	4.887.000	116.480.000	61.293.000	359.684.806

(1) Les sommes mentionnées ne concernent pas exclusivement des subsides ou interventions en faveur d'œuvres proprement dites, mais aussi les dépenses provinciales à caractère nettement social. — B.O. : budget ordinaire. — B.E. : budget extraordinaire. — De vermelde sommen hebben niet alleen betrekking op toelagen of bijdragen ten voordele van eigenlijke werken, maar ook op de provinciale uitgaven met een uitgesproken sociaal karakter. — G.B. : gewone begroting. — B.B. : buitengewone begroting.

ANNEXE II.

Il a été demandé quel était le traitement actuel des députés permanents.

Le tableau ci-dessous répond à cette question.

<i>Traitement Etat.</i>	<i>Traitement Provinces</i>
56.250 francs (arrêté-loi du 25-2-1947).	Anvers . . . fr. 100.296 Limbourg . . . 90.000 Flandre Occidentale . 90.000 Flandre Orientale . 90.000 Hainaut . . . 94.500 Luxembourg . . . 94.500 Liège . . . 90.000 Namur . . . 90.000 Brabant . . . 90.000

Par circulaire du 29 juillet 1954, le supplément de traitement accordé par les provinces peut atteindre, sans le dépasser, un montant de 100.000 francs. A ce jour aucune province n'a fait usage de cette autorisation.

ANNEXE III.

Il a été demandé quelle était la jurisprudence actuelle en matière d'intercommunales.

Le résumé ci-dessous répond à cette question.

1. Interdiction de prendre des obligations allant au delà des termes prévus pour l'association et interdiction de conclure de manière concomitante des contrats en dehors de l'intercommunale proprement dite.

2. Les engagements doivent être limités aux revenus et réserves.

3. Les communes doivent toujours avoir la maîtrise des opérations de l'intercommunale, tant à l'égard des sociétés privées que des provinces.

4. Les formalités d'admission, de démission, d'exclusion doivent être soigneusement précisées. La démission doit être rendue possible.

5. Dans le cas d'intercommunales construisant elles-mêmes leurs installations (ex. voûtement du Maelbeek), un devis approximatif devra être établi et la réalisation peut être envisagée en deux étapes :

BIJLAGE II.

Er werd gevraagd welke vergoeding de bestendige afgevaardigden thans genieten.

Onderstaande tabel geeft het antwoord hierop.

<i>Rijksvergoeding.</i>	<i>Provincievergoeding.</i>
56.250 frank (besluitwet van 25-2-1947)	Antwerpen . . fr. 100.296 Limburg . . . 90.000 West-Vlaanderen . 90.000 Oost-Vlaanderen . 90.000 Henegouwen . . 94.500 Luxemburg . . . 94.500 Luik . . . 90.000 Namen . . . 90.000 Brabant . . . 90.000

Bij omzendbrief van 29 Juli 1954 kan de door de provinciën verleende aanvullende vergoeding 100.000 frank bedragen; deze som mag evenwel niet overschreden worden. Tot nu toe heeft geen enkele provincie van deze toelating gebruik gemaakt.

BIJLAGE III.

Er werd gevraagd welke de huidige rechtspraak is inzake intercommunales.

Onderstaande samenvatting geeft daarop een antwoord.

1. Verbod verplichtingen aan te gaan buiten de voor de vereniging gestelde grenzen en verbod gelijktijdig contracten te sluiten buiten de eigenlijke intercommunale.

2. De verbintenissen mogen de inkomsten en reserves niet te boven gaan.

3. De gemeenten moeten steeds meester blijven over de verrichtingen van de intercommunale, zowel ten aanzien van de private vennootschappen als van de provincies.

4. De toetredings-, ontslag- en uitsluitingsformaliteiten moeten zorgvuldig bepaald worden. Ontslag moet mogelijk zijn.

5. Geldt het intercommunalen die zelf haar installaties bouwen (b. v. de overwelling van de Maalbeek) dan moet een bestek bij benadering worden opgemaakt en kan de verwezenlijking in twee stadia geschieden :

1° Étape d'études ;2° Étape d'exécution des travaux ;

avec possibilité pour les communes de se retirer après la première étape.

6. Les apports faits par les sociétés privées sont actuellement soumis à une réévaluation annuelle fondée sur l'index. Il convient que la fluctuation de l'index soit répartie par échelons de 5 %.

7. Les contrats de gestion et de fourniture doivent prévoir la gestion dite à « Livres ouverts » afin de rendre possible un contrôle complet des opérations effectuées par la société privée pour le compte de l'intercommunale.

Ces contrats doivent être communiqués au département de l'Intérieur avant d'être mis à exécution.

8. Le président des Conseils d'administration et des Collèges des Commissaires, ayant voix prépondérante en cas de partage des voix, sera toujours choisi parmi les représentants des communes.

9. Les rémunérations des agents des Intercommunales mixtes doivent rester dans des limites raisonnables par rapport aux rémunérations des agents communaux ordinaires.

La règle veut que les jetons des administrateurs des intercommunales ne dépassent pas la hauteur des jetons des conseillers provinciaux. A ces jetons proprement dits peuvent évidemment s'ajouter les frais de parcours et de séjour et éventuellement la perte de salaire.

10. A titre expérimental les membres communaux des conseils d'administration peuvent se constituer en Comités de contrôle pouvant recourir aux services de conseillers ad hoc.

11. Les ordres du jour des assemblées générales doivent être communiqués aux associés au moins 15 jours avant l'époque la plus tardive à laquelle ceux-ci ont le droit de faire porter à l'ordre du jour des assemblées l'un ou l'autre point au sujet desquels ils voudraient interpeller le conseil d'administration.

12. L'assemblée générale doit être informée non seulement du bilan et du compte de pertes et profits, mais également du compte d'exploitation, du décompte établissant le bénéfice, et des opérations qui permettent aux associés de comprendre exactement la répartition proposée pour les bénéfices nets.

13. Le département demande que le bénéfice net à répartir soit partagé en trois parts dont l'une ira à la société privée, une autre aux communes et une troisième à un fonds d'abaissement des tarifs.

1° Studie ;2° Uitvoering der werken ;

met mogelijkheid voor de gemeenten zich na het eerste stadium terug te trekken.

6. De inbrengen van de private vennootschappen worden thans jaarlijks herschat op grond van het indexcijfer. De schommelingen van het indexcijfer moeten ingedeeld worden in trappen van 5%.

7. De beheers- en leveringscontracten moeten het zogenaamde beheer met « open boeken » opleggen, teneinde een volledige controle mogelijk te maken van de verrichtingen van de private vennootschap voor rekening van de intercommunale.

Die contracten zullen vóór elke tenuitvoerlegging ter inzage aan het Departement van Binnenlandse Zaken worden voorgelegd.

8. De voorzitter van de raden van beheer en van de colleges van commissarissen, die beslissende stem bezit in geval van staking van stemmen, zal steeds worden gekozen onder de vertegenwoordigers van de gemeenten.

9. De bezoldigingen van de personeelsleden der gemengde intercommunales moeten, ten aanzien van de bezoldigingen van de gewone gemeentebedienden, binnen redelijke perken blijven.

Als regel geldt dat de presentiegelden van de beheerders der intercommunales de presentiegelden der provincieraadsleden niet te boven mogen gaan. De reis- en verblijfkosten en eventueel de loonderving kunnen eveneens vergoed worden.

10. Bij wijze van proefneming kunnen de vertegenwoordigers der gemeenten in de raden van beheer een controlecomité vormen, dat een beroep kan doen op bijzondere adviseurs.

11. De agenda's van de algemene vergaderingen moeten aan de deelgenoten worden bekendgemaakt ten minste 15 dagen vóór de uiterste termijn, binnen welke zij het recht hebben op de agenda van de vergadering het een of ander punt te doen plaatsen waarover zij de raad van beheer wensen te interpellieren.

12. De algemene vergadering moet niet alleen kennis krijgen van de balans en de winst- en verliesrekening, maar eveneens van de beheersrekening, van de afrekening welke de winst vaststelt en van de verrichtingen die de deelgenoten in de gelegenheid stellen precies na te gaan welke de voor de netto-winsten voorgestelde verdeling is.

13. Het Departement eist dat de netto-winst voor één derde aan de private vennootschap, voor één derde aan de gemeente en voor één derde aan een fonds tot verlaging der tarieven zal worden toegekend.

ANNEXE IV.

Diverses questions ont été posées au sujet de la Protection Civile. Voici les réponses :

I. — *Conditions d'admission au Corps de Protection Civile.*

1. Etre Belge;
2. Etre libre de toutes obligations militaires, c.à.d. avoir dépassé l'âge de 35 ans ou avoir été exempté du service;
3. Produire un certificat de bonnes vie et mœurs.

Au 31 décembre 1954, les *volontaires* de la Protection Civile étaient au nombre de 4.219.

II. — *L'Ecole Nationale de la Protection Civile à Florival :*

Jusqu'ici les cours ont été suivis par 266 élèves. 197 d'entre eux ont obtenu le diplôme d'instructeur et un nombre sensiblement égal d'élèves seront formés au cours de l'année 1955. Les diplômés pourront être désignés en qualité d'instructeurs des volontaires; ils recevront pour ces prestations une indemnité de 75 francs l'heure (au maximum 60 heures par an et par cours).

Conditions d'admission à l'école de Florival :

1. Etre belge ;
2. Etre libre de toutes obligations militaires, c'est-à-dire avoir dépassé l'âge de 35 ans ou avoir été exempté (il est à noter que les obligations militaires des officiers de réserve sont de plus longue durée) ;
3. Etre porteur d'un diplôme d'études primaires ;
4. Produire un certificat établi 8 jours au plus avant l'admission à l'école et déclarant que le candidat n'a aucun défaut physique qui l'empêcherait de s'acquitter des fonctions qui lui seraient attribuées dans le cadre de la Protection Civile ;

5. Produire un certificat de bonnes vie et mœurs.

Les cours sont gratuits et les élèves sont logés à l'école pendant les 6 semaines que dure leur formation. Il leur est versé une indemnité journalière de 90 francs. Celle-ci comprend les frais de nourriture et d'entretien, de sorte qu'il leur reste 30 francs d'argent de poche par jour.

Nature des études : instruction générale, théorique et pratique, concernant les problèmes relatifs à la protection de la population en temps de guerre (protection contre les attaques atomiques, lutte contre le danger d'incendie, sauvetage des blessés et soins à leur donner, auto-protection, etc...).

BIJLAGE IV.

Verschillende vragen worden gesteld, met betrekking tot de Burgerlijke Bescherming. Ziehier de antwoorden :

I. — *Voorwaarden om aangenomen te worden bij het Korps van de Burgerlijke Bescherming :*

1. Belg zijn ;
2. Geen militaire verplichtingen meer hebben, d. w. z. de leeftijd van 35 jaar overschreden hebben of vrijgesteld zijn van dienst;
3. Getuigschrift van goed zedelijk gedrag indienen.

Het aantal *vrijwilligers* van de Burgerlijke Bescherming bedroeg op 31 December 1954 : 4.219.

II. — *De Nationale School der Burgerlijke Bescherming te Florival :*

Het aantal leerlingen dat tot nu toe de cursussen heeft gevolgd, bedraagt 266. 197 hebben het diploma van instructeur behaald en ongeveer hetzelfde aantal zal in de loop van het jaar 1955 kunnen geschoold worden. De gediplomeerden kunnen als lesgevers voor de vrijwilligers worden aangeduid en krijgen hiervoor een vergoeding van 75 frank per uur (maximum 60 uren per leer-gang).

Voorwaarden om toegelaten te worden tot de school te Florival :

1. Belg zijn ;
2. Geen militaire verplichtingen meer hebben, d. w. z. de leeftijd van 35 jaar overschreden hebben of vrijgesteld zijn. (Op te merken valt dat de reserveofficieren langer dienstplichtig zijn) ;
3. Het diploma van lager onderwijs bezitten ;
4. Een certificaat indienen opgesteld hoogstens 8 dagen vóór de opneming in de school, waarbij verklaard wordt dat de candidaat geen gebreken heeft waardoor hij de functies in het kader van de Burgerlijke Bescherming niet zou kunnen verrichten ;

5. Een getuigschrift van goed zedelijk gedrag indienen.

De school is kosteloos en men wordt er gedurende zes weken opgenomen voor opleiding. Aan de leerlingen wordt een dagelijkse vergoeding van 90 frank uitbetaald. Hierin zijn de kosten van voeding en onderhoud begrepen, zodat zij dagelijks een zakgeld van 30 frank overhouden.

Aard van de studiën : algemeen theoretisch en praktisch onderricht over de vraagstukken van de bescherming der bevolking in oorlogstijd (bescherming tegen atoomaanvallen, bestrijding van het brandgevaar, redding en verzorging der gekwetsten, zelfbescherming, enz.).

III. — *Abris destinés aux œuvres d'art.*

Il existe 5 abris destinés aux œuvres d'art.

4 sont entièrement achevés; ils ont coûté respectivement : 1.253.640 francs, 2.366.078 francs, 2.751.675 francs et 3.767.157 francs.

Le grand abri national est presque terminé ; il a coûté jusqu'ici 13.182.675 francs.

Le total est donc à ce jour de 23.321.225 francs.

Le coût des travaux restant à effectuer à l'abri national peut être estimé approximativement à 1.500.000 francs.

ANNEXE V.

Statistique finale de la levée de 1953.

Voir tableau ci-joint :

III. — *Schuilplaatsen voor kunstwerken.*

Er zijn vijf schuilplaatsen voor kunstwerken.

Vier zijn volkomen opgebouwd en hebben respectievelijk gekost : 1.253.640 frank, 2.366.078 frank, 2.751.675 frank en 3.767.157 frank.

De grote nationale schuilplaats is bijna voltooid en heeft tot dusver gekost : 13.182.675 frank.

Het totaal bedraagt dus tot nog toe : 23.321.225 frank.

Het bedrag voor de nog uit te voeren werken aan de nationale schuilplaats mag geschat worden op ongeveer 1.500.000 frank.

BIJLAGE V.

Eindstatistiek van de lichting 1953.

Zie navolgende tabel :

(24)

N° 106

1954 – 1955

Statistique finale de la levée de 1953
Eindstatistiek van de lichting 1953

1 plan